

Till Statsrådets kansli

Åbo 13.11.2018
Dnr: ÅA/938/00.04.02.00/2018
Hänvisning: Er begäran om utlåtande 1.11.2018
Ärende: Utlåtande över "Riktlinjer för havspolitik" (Statsrådets kansli; utkast 1.11.2018)

Åbo Akademi framför ett tack för möjligheten att ta del av utkastet till Riktlinjer för havspolitik (Statsrådets kansli; utkast 1.11.2018), i vilket Styrgruppen för Östersjö- och havspolitik i Finland har tagit fram mångsidiga riktlinjer för Finlands internationella havspolitik (jfr motsvarande Östersjö-dokument från 2017). Avsikten med det aktuella dokumentet är att komplettera tidigare strategier (Östersjön, Arktis) med särskild fokus på världshaven. Särskilt beaktas skyddet av haven, den maritima logistiken, det marina klustret och den marina/maritima produktionen.

Ur ÅA's perspektiv fäster vi särskild uppmärksamhet vid skyddet av haven samt vid forskning och utbildning och påverkan inom EU och internationellt.

Åbo Akademis uttalande har beretts av professorerna Erik Bonsdorff och Marko Joas.

Dokumentet uppger ett antal kriterier för en hållbar blå tillväxt, och nämner som första punkt "faktabaserade beslut", det är mot den bakgrunden väsentligt att Finland nationellt bygger under detta genom fortsatt starkt stöd för nationell forskning och utbildning inom den marina och maritima sektorn. Det är logiskt att förankra handlingsprogrammet i FN's Agenda 2030 och där särskilt mål 14 (livet under vatten), men man bör samtidigt aktivt koppla detta närstående mål, nämligen mål 13 (klimataktion) och mål 15 (liv på land). Den övergripande målsättningen med dokumentet är god (s. 9), och föredömligt rätlinjigt formulerad. Däremot förblir det en aning oklart hur de olika nationella aktörerna ska fås att samverka för att dra full nytta av vår nationella kompetens. Det vore viktigt att aktivt verka för en gemensam nationell kommunikationskanal, särskilt i relation till de övergripande internationella havsrelaterade aktionerna.

Beaktande att över 50% av jordens befolkning lever inom ca 100 km från kusterna, är det av yttersta vikt att Finland i sin nationella havspolitik inte enbart påtalar aktioner och aktiviteter i öppet hav, utan särskilt betonar betydelsen av aktioner i kustnära områden, även i de fall där dessa ligger utanför jurisdiktionen för internationella avtal. Finland bör verka för att

stressfaktorerna som härstammar från kustland och kusthav och som påverkar den öppna oceana miljön tydliggörs. Detta kan göras genom att tydligt påtala kuststaternas nationella ansvar i havsrelaterade frågor (plastproblematiken i världshaven är ett konkret exempel). Det är i detta sammanhang de tre Agenda 2030-målen 13, 14 och 15 tydligast möts. Finland bör vidare understryka behovet av lösnings-orienterad aktion, d.v.s. vara föregångare vad beträffar implementering av faktabaserade beslut i havsfrågor. Finland har även nationell fysisk infrastruktur som tydligt kunde ställas till förfogande. I analysen av aktioner som behövs för att skydda (världs)haven bör även Finlands eget ansvar lyftas klarare fram, i samma linje som uppvisas för de övriga aktionsområden.

Det är även väsentligt att Finland påtalar sådana globala havsrelaterade problem där vi genom den (tvärvetenskapliga) forskning vi bedriver nationellt (främst i Östersjön) kan visa på positiva exempel på åtgärder (jfr HELCOM och BSAP) som lett till en gradvis förbättring av vår maritima närmiljö (se: Reusch et al.: The Baltic Sea as a time machine for the future global ocean. – Science Advances 2018 Vol. 4, no. 5, eaar8195). Samtidigt är det essentiellt att Finland aktivt deltar i internationella arbetsgrupper inom globala havsrelaterade frågor, och även stimulerar mobilitet från och till Finland för ett effektivt och kontinuerligt kompetens- och erfarenhetsutbyte. Möjligheten för framgångsrik utvecklingsarbete och både tillämpad men framför allt basforskning i havsrelaterade frågor förutsätter inte enbart punktinsatser utan också stabil och tryggad basfinansiering av universiteten i Finland. Finland bör även aktivt agera för internationellt skydd av särskilt värdefulla havsmiljöer, både inom Östersjön och globalt.

Med dessa som vi ser det positiva kommentarer, vill Åbo Akademi uttrycka sitt stöd för detta viktiga nationella havspolitikiska aktionsprogram.

Rector



Mikko Hupa

Förvaltningsdirektör



Ulla Achrén